

Kirkkonummen ilmastotyö

Kirkkonummen ilmastotyön seurantaraportti
2023

Johdanto

Kirkkonummen kunta on sitoutunut vähentämään alueensa kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Päästövähennyksiin tähtäävät toimenpiteet on kirjattu Kirkkonummen Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelmaan (SECAP), joka velvoittaa koko kuntaorganisaatiota toimiin yhteisen ilmastotavoitteen saavuttamiseksi. Tässä seurantaraportissa tarkastellaan Kirkkonummen kunnan ilmastomuutoksen hillitsemiseen tähtäävien SECAP-suunnitelman toimenpiteiden edistymistä raportointikaudella 2023.

Ilmastotyön säännöllinen seuranta tukee ilmastotyötä koskevaa päätöksentekoa, avoimuutta ja tavoitteiden saavuttamista. Tämä seurantaraportti koostuu katsauksesta Kirkkonummen ilmastositoumuksiin ja päästötilanteeseen, yleisluontoisesta kuvauksesta vuonna 2023 tehdyistä ilmastotoimenpiteistä sekä taulukkomallisesta tilannekatsauksesta kunkin SECAP-toimenpiteen osalta.

Kirkkonummen ilmastositoumukset

Kirkkonummen kunta on vuodesta 2017 alkaen ollut osa Kohti hiilineutraalia kuntaa –verkostoa (Hinku). Tämän sitoumuksen myötä kunta on sitoutunut tavoittelemaan 80 % päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Kunnianhimoisen tavoitteen saavuttamiseksi kunnassa laadittiin vuonna 2019 Kirkkonummen ilmastotoimenpiteiden tiekartta.

Vuonna 2018 kunta liittyi Euroopan komission kaupunginjohtajien ilmasto- ja energiasopimukseen (Covenant of Mayors for Climate and Energy). Tämän sitoumuksen myötä on laadittu Kirkkonummen Kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelma (Sustainable Energy and Climate Action Plan, SECAP). Suunnitelmaan on kirjattu kuntaorganisaation 31 ilmastomuutoksen hillitsemiseen tähtäävää toimenpidettä sekä lisäksi tunnistettu Kirkkonummea uhkaavia ilmastoriskejä ja sopeutumistoimia ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Suunnitelma on hyväksytty kunnanvaltuustossa vuonna 2021 ja se ohjaa Kirkkonummen kunnan ilmastotyötä vuoteen 2030.

Kirkkonummi on mukana kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa (KETS), jonka myötä kunnan kiinteistöissä tavoitellaan vähintään 7,5 % energiansäästöä vuoteen 2025 mennessä. Lisäksi Kirkkonummi on Hinku-päästövähennystavoitteellaan mukana kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksessa (Sitoumus2050).

Ilmastotyötä koordinoi ilmastokoordinaattori ja kunnan eri toimialojen edustajista koostuva Hinku-työryhmä.

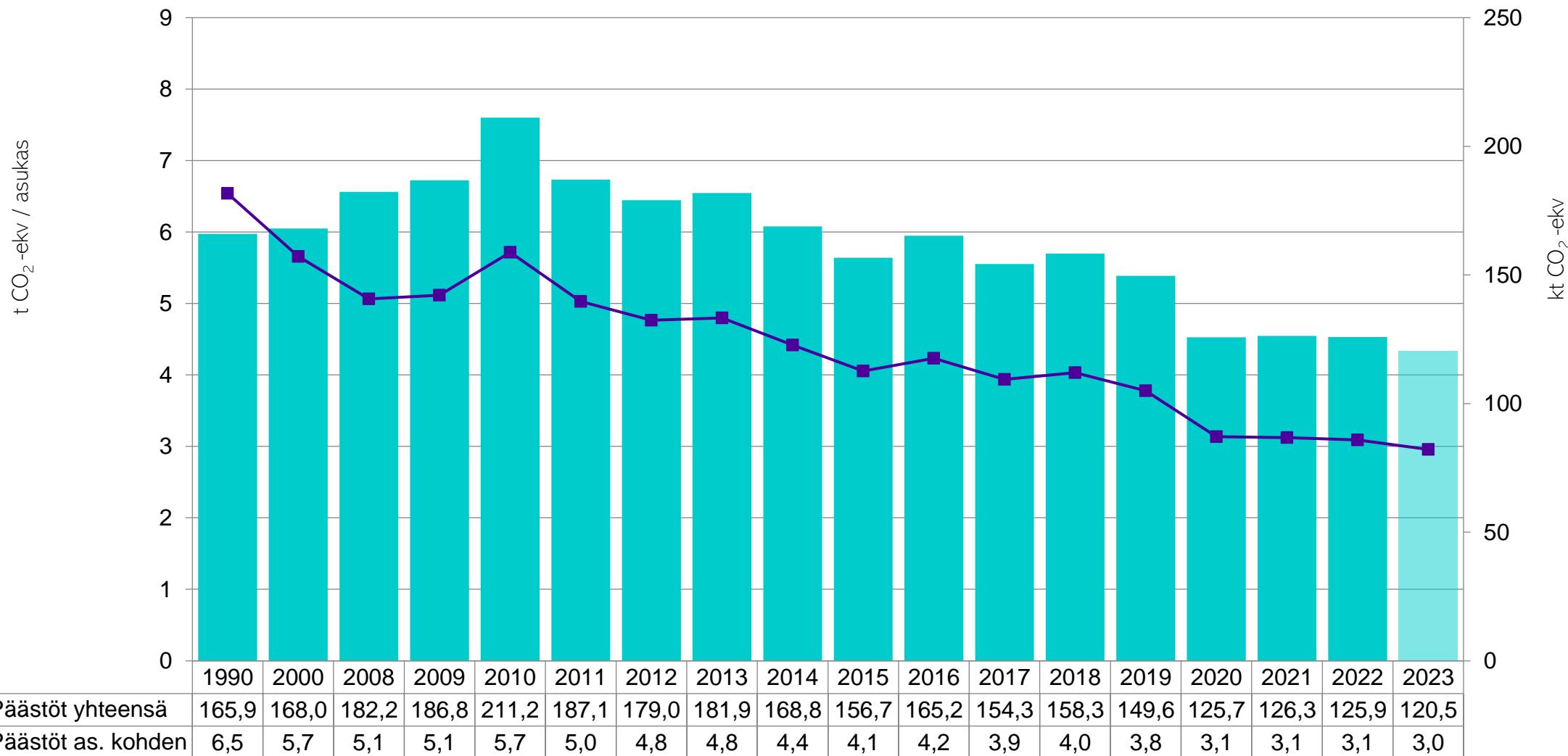

Päästötiedot

Kirkkonummen päästöjen kehitystä seurataan Sitowisen tuottamalla CO2-raportilla, jossa päästötiedot on laskettu seuraaville sektoreille: tieliikenne, kiinteistöjen lämmitys, kuluttajien sähkönkulutus, jätehuolto sekä maatalous. Energiaperäiset päästöt lasketaan kunnassa kulutetun sähkön, kaukolämmön sekä lämmityksen ja liikenteen polttoaineiden määrän perusteella. Maatalouden osalta laskenta sisältää kunnan alueella tapahtuvan maataloustuotannon päästöt. Jätteiden käsittelyn päästöt lasketaan syntypaikan mukaan. Raportti ei sisällä teollisuuden ja työkoneiden päästöjä.

Tuoreimmat vahvistuneet päästötiedot ovat vuodelta 2022, jolloin Kirkkonummen kokonaispäästöt ilman teollisuutta olivat 125,9 kt CO2-ekv ja asukaskohtaiset päästöt 3,1 t CO2-ekv. Kirkkonummen päästöt ilman teollisuutta pysyivät samalla tasolla vuodesta 2021 vuoteen 2022.

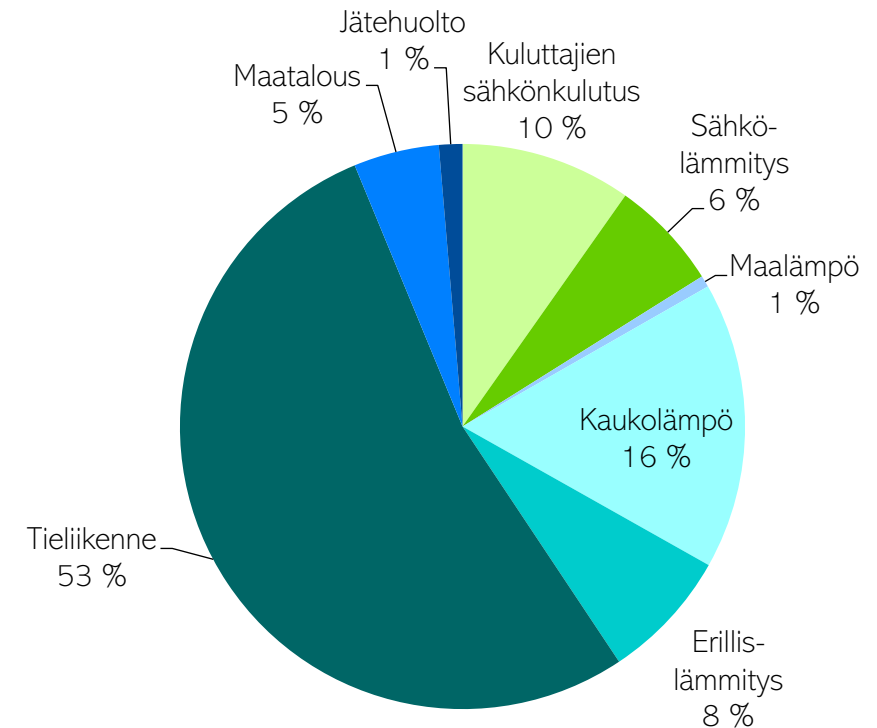

Kuva 1. Päästöt yhteensä ja asukasta kohden Kirkkonummella vuosina 1990, 2000 ja 2008–2023 ilman teollisuutta. Vuoden 2023 tieto on ennakkotieto. (CO₂-raportti, 2024).

Päästöt sektoreittain vuonna 2022

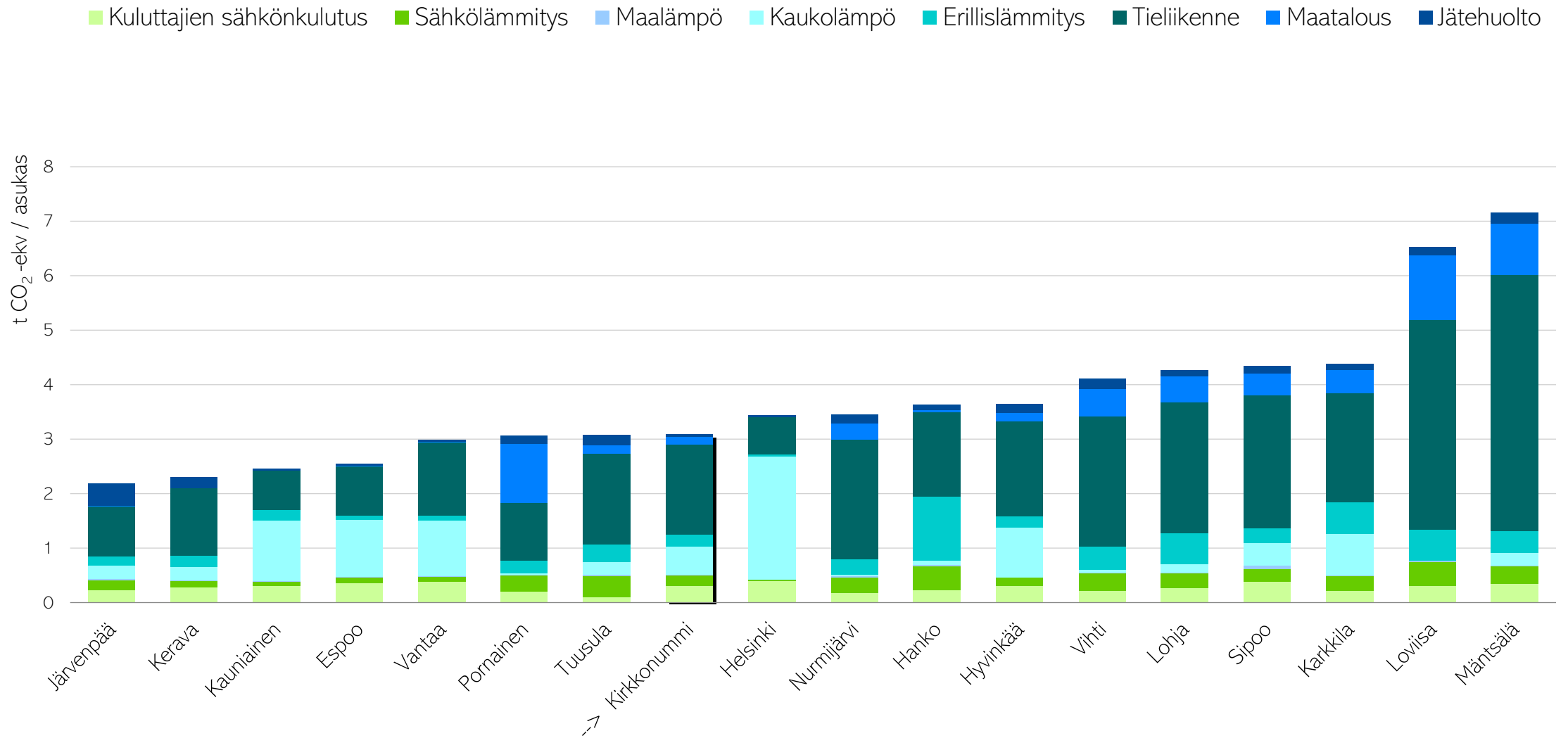
Suurin osa kunnan päästöistä vuonna 2022 muodostui tieliikenteestä (53 %, 66,9 kt CO₂-ekv). Seuraavaksi suurin päästölähde oli kiinteistöjen lämmitys (31 %, 38,9 kt CO₂-ekv), josta suurimmat päästöt tulivat kaukolämmityksestä (20,7 kt CO₂-ekv).

Kuva 2. Kirkkonummen päästöt sektoreittain vuonna 2022 ilman teollisuutta. (CO₂-raportti, 2024).

Päästövertailu

Verrattuna muihin CO₂-raportin kuntiin pärjää Kirkkonummi päästövertailussa hyvin. Esimerkiksi kuvassa 3 Kirkkonummen vuoden 2022 asukaskohtaiset päästöt verrattuna muihin Uudenmaan kuntiin. Kirkkonummen asukaskohtaiset päästöt vuonna 2022 olivat 3,1 t CO₂-ekv ilman teollisuutta, kun ne kaikissa CO₂-raportissa mukana olevissa kunnissa vaihtelivat välillä 2,1–14,2 t CO₂-ekv. CO₂-raportin kuntien keskimääräinen asukaskohtainen päästö vuonna 2022 oli 4,9 t CO₂-ekv. Toisaalta CO₂-raportin kunnissa päästöt laskivat keskimäärin 4 prosenttia vuodesta 2021 vuoteen 2022 kun ne Kirkkonummella pysyivät samalla tasolla.

Kuva 3. CO2-raportissa mukana olevien Uudenmaan kuntien asukaskohtaiset päästöt (t CO₂-ekv/asukas) vuonna 2022 ilman teollisuutta. (CO₂-raportti, 2024).

Kirkkonummen ilmastotyö 2023

Kirkkonummen SECAP-suunnitelmassa on yhteensä 31 raportoitavaa hillintätoimenpidettä, joista vuoden 2023 loppuun mennessä oli käynnissä 25, valmistunut neljä ja viivästynyt kaksi.

Esimerkkejä Kirkkonummen kunnan ilmastotyöstä 2023:

- Keväällä 2023 Kirkkonummella käynnistyi Kohti hiilineutraalia koulua -hanke, jolla pyritään edistämään peruskoulujen ilmasto- ja kestävyyskasvatusta. Hankkeessa muun muassa luodaan kouluille hiilijalanjälkilaskuri ja tuodaan erilaisia kestävyysaiheisia materiaaleja opettajille saavutettavammaksi. Lisäksi hankkeen rahoituksella yhteistyössä Omnian ja Suomen ympäristöopisto Syklin kanssa käynnistyi syksyllä 2023 uusi ympäristökasvattajakoulutus. Koulutukseen osallistui 11 alakoulu- ja 11 varhaiskasvatuksen opettajaa.
- Linja-autoliikenteen liikennöintisopimus uusittiin 2023 ja uuden sopimuksen myötä liikenteeseen tuli 16/26 sähköbussia. Sopimuksen myötä kilometrisuoritteesta siis noin 68 % ajetaan sähköbusseilla.
- Elokuussa 2023 on aloitettu hävikkiruuan myynti Kirkkonummen kouluissa ja päiväkodeissa. Ruokahävikin seuranta laajennettu myös jakelukeittiöihin.
- Kunnan kiinteistöjen sähkösopimus uusittiin vuonna 2023 ja vuonna 2024 alkavan ja neljä vuotta kestävä puitesopimuksen sähkö on 100 % uusiutuvaa.
- Vuonna 2023 kunnan kiinteistöissä useammassa kohteessa ilmanvaihtokoneiden puhaltimien moottorit vaihdettiin uudempiin ja niiden automaation säätö.
- Vuoden 2023 syksyllä otettiin käyttöön ilmastobudjetointi osana talousarvion laadintaa.

SECAP-toimenpiteiden seuranta

SECAP-toimenpiteiden etenemisestä raportoidaan kahden vuoden välein Covenant of Mayors – toimistoon, jonka lisäksi Kirkkonummen Hinku-työryhmän päätöksellä seuranta tehdään omaehtoisesti kerran vuodessa. Raportti kokoaa yhteen Kirkkonummen SECAP-toimenpiteiden tilanteen raportointikaudelta. KETS-vuosiraportti tehdään erillisenä työnä, eikä sitä käsitellä tässä yhteydessä.

Kirkkonummen SECAP-suunnitelma sisältää yhteensä 31 ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tähtäävää toimenpidettä. Tähän seurantaraporttiin on sisällytetty näiden toimenpiteiden edistymisen seuranta. Kunkin hillintätoimenpiteen osalta on kirjattu toimenpiteen tilanne 2023, tavoite vuodelle 2030, vastuutaho ja toimenpiteen vaikutusarvio asteikolla 1-5 (1=vähäinen vaikutus, 5=erittäin suuri vaikutus). Vaikutusarvio kuvastaa toimenpiteen päästövähennys- ja kustannusvaikutusta sekä muita vaikutuksia, kuten esimerkkivaikutusta.

Kunnan rakennuksia ja toimintoja koskevat toimenpiteet

<i>SECAP-toimenpide</i>	<i>Nykytila 2023</i>	<i>Tavoite 2030</i>	<i>Vastuutaho</i>	<i>Vaikutusarvio (1-5)</i>
<i>Kunnan rakennukset</i>				
Lisätään aurinkovoimatuotannon määrää kunnan kiinteistöissä	<p>Kunnalla on yksi aurinkoenergialaitos; Lehmuskartanon aurinkoenergialaitos, tuotettu 113,84 MWh (11/2023).</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	<p>Siirrytään käyttämään aurinkoenergiaa käyttösähkön ja lämpöenergian tuotannossa energiatehokkuusprojektien yhteydessä niiltä osin kuin takaisinmaksuajat ovat järkeviä.</p>	Toimitilapalvelut	4
Otetaan käyttöön vähäpäästöistä energiaa kunnan uudishankkeissa	<p>Hankinta käynnissä vuonna 2023: 6 kohdetta, jossa ilmanvaihtokoneiden puhaltimien moottorit vaihdetaan uudempiin ja niiden automaation säätö. Valmistuminen 2024.</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	<p>Lisätään vähäpäästöistä energiaa kunnan kiinteistöissä ja toteutetaan LTO-hankkeita.</p> <p>Optimoidaan automaatiojärjestelmät, toteutetaan asetusarvojen säätö ja tarkastus.</p>	Toimitilapalvelut	5
Luovutaan öljyn ja maakaasun poltosta kunnan omistamissa kiinteistöissä	<p>Kolme hanketta kilpailutettu vuonna 2023: Bobäck skola ja Sjökölla skola öljystä maalämpöön, Ravalsin päiväkotikiinteistö kaasusta vesi-ilmalämpöpumppuun. Siirtyy vuodelle 2024, valmiita syyskuu 2024 mennessä.</p> <p>Näiden lisäksi öljylämmityksessä on vielä 27 kunnan omistamaa kiinteistöä (22 % kiinteistökannasta) ja yksi maakaasulämmitteinen kiinteistö.</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	<p>Siirrytään pois öljylämmityksestä kokonaan vuoteen 2030 mennessä.</p> <p>Lisätään uusiutuvia energiamuotoja kiinteistöjen lämmityksessä kiinteistökannan mukaisesti.</p>	Toimitilapalvelut	5

Hankitaan vain päästötöntä sähköä kunnan kiinteistöihin ja toimintoihin	<p>Sopimukset uusittiin vuonna 2023 ja uusi sopimus astuu voimaan 1.1.2024. Vuonna 2024 alkava ja neljä vuotta kestävä puitesopimuksen sähkö on 100 % uusiutuvaa.</p> <p>Toimenpide on valmis.</p>	<p>Uusiutuvan sähkön osuus kunnan kiinteistöjen sopimuksista on 100 %.</p>	<p>Toimitilapalvelut</p>	<p>3</p>
Toteutetaan kunta-alan energiatehokkuussopimuksen mukaiset energiansäästötoimenpiteet kunnan kiinteistöissä	<p><i>KETS-raportointi tehdään erikseen.</i></p> <p>KETS-toimenpiteiden määrä vuodesta 2017 alkaen vuoden 2023 loppuun on yhteensä 28 kpl, joista toteutettuja 16 kpl.</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	<p>KETS:n mukaiset toimenpiteet on toteutettu vuoteen 2025 mennessä.</p>	<p>Toimitilapalvelut</p>	<p>5</p>
<p><i>Kunnan toiminnot</i></p>				
Otetaan käyttöön HINKU-sitoumuksen tavoitteita tukevat hankintakriteerit	<p>10 % hankintailmoituksista on vähähiilisyyskriteeri.</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	<p>Julkisten hankintojen hiilijalanjälkeä tarkastellaan. Hinku-sitoumuksia tukevat hankintakriteerit on määritelty ja kriteereitä käytetään soveltuvin osin kaikissa hankinnoissa.</p>	<p>Hankintayksikkö / kunnan johtoryhmä</p>	<p>4</p>
Vähennetään yhdyskuntajätteen määrää ja nostetaan jätteen kierrätysastetta	<p>Jätehuollon päästöt Kirkkonummella olivat 1,7 kt CO₂-ekv (2022).</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	<p>Kunnan kaikissa kiinteistöissä on kattavat kierrätysmahdollisuudet.</p>	<p>Toimitilapalvelut / HSY</p>	<p>3</p>
Minimoidaan ruokahävikki	<p>Elokuusta 2023 alkaen aloitettu hävikin seuranta myös jakelukeittiöissä. Mittaustavan uusiminen vaikuttaa hävikin määrään. Elokuussa 2023 aloitettu hävikkiruoan myynti.</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	<p>Tarjoiluhävikkiä, lautashävikkiä ja keittiöiden hävikkiä pienennetään ja seurantaa kehitetään.</p>	<p>Ruokapalvelut</p>	<p>3</p>

<p>Otetaan käyttöön yhteiset vähähiilistä rakentamistapaa edistävät kriteerit kunnan rakennus- ja infrahankkeille</p>	<p>Vuonna 2023 lautakunnan päätös, että hankinnoissa käytetään kriteerin sijaan pisteytystä biopolttoaineiden käytöstä. Tilanne 10/23: vaatimus poistettu. Biopolttoaine nostaisi urakoiden kustannuksia.</p> <p>Toimenpide on viivästynyt.</p>	<p>Tehdään uusi elinkaarisuunnitteluohje uudisrakentamiseen ja peruskorjaushankkeisiin ohjaamaan vähähiilistä, energiatehokasta, vähäpäästöistä, tarpeenmukaista ja kestävän kehityksen mukaista rakentamista. Vähähiilisyyuskriteerit huomioidaan kaikissa merkittävässä rakennushankkeissa.</p>	<p>Yhdyskuntatekniikan palvelualue</p>	<p>5</p>
<p>Otetaan käyttöön betonimurskeen hyödyntämisen toimintamalli purku- ja rakentamiskohteissa</p>	<p>Gesterbyn kouluhankkeessa vanha rakennus on purettu ja saatu purkubetoni on käytetty alueen rakentamisessa hyödyksi. Toimintamallia kehitetään eteenpäin.</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	<p>Toimintamalli on käytössä.</p>	<p>Yhdyskuntatekniikan palvelualue</p>	<p>3</p>
<p><i>Katu- ja ulkovalaistus</i></p>				
<p>Siirrytään LED-valaistukseen kunnan ulko- ja katuvalaistuksessa</p>	<p>Tavoite toteutunut vuodelle 2023. Vanhoista valaisimista uusittu 57 %, jäljellä 4300 valaisinta (43 %).</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	<p>LED-valojen osuus katu- ja ulkovalaistuksesta on 100 %.</p>	<p>Kunnallistekniikkapalvelut</p>	<p>3</p>
<p>Otetaan käyttöön älykästä valaistuksen ohjaus- ja himmennystekniikkaa</p>	<p><i>Valaistuksen ohjausta ja automaatiota hyödyntävien valaistushankkeiden määrä ei tiedossa.</i></p> <p>Katuvaloja ohjataan keskuksien välityksellä, joita on noin 150 kpl. Keskuksia etäohjataan ja valvotaan Caverionin ohjausjärjestelmän kautta.</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	<p>Arvioidaan ja toteutetaan käynnistettävien hankkeiden yhteydessä.</p>	<p>Kunnallistekniikkapalvelut</p>	<p>2</p>

<u>SECAP-toimenpide</u>	<i>Nykytila 2023</i>	<i>Tavoite 2030</i>	<i>Vastuutaho</i>	<i>Vaikutusarvio (1-5)</i>
Siirytään hiilineutraaliin kaukolämpötuotantoon	<p>Kaukolämmön hiilidioksidipäästöt Kirkkonummella 12,6 kt CO₂-ekv. Tuotannosta kivihiilen, maakaasun ja öljyn osuus yhteensä 36,7 %.</p> <p>(Kaukolämmön päästölaskuri).</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	Hiilineutraali kaukolämpö vuoteen 2030 mennessä, kivihiiliestä luopuminen vuoden 2025 aikana.	Fortum	5
Kannustetaan kuntalaisia fossiilisesta erillislämmityksestä luopumiseen ja vähäpäästöisen energian käyttöön	<p>Ilmastoaiheisten some-päivitysten määrä 19, uutisten määrä kunnan verkkosivuilla 4 ja uutiset kunnan ilmastotyöstä paikallislehdissä 1.</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	<p>Ilmastoviestinnän ja neuvontatilaisuuksien määrä kaksinkertaistuu vuoden 2021 tasoon nähden. Tilanne vuonna 2021: Ilmastoaiheisten some-päivitysten määrä 12, uutisten määrä kunnan verkkosivuilla 7 ja uutiset kunnan ilmastotyöstä paikallislehdissä 3.</p>	Viestintä	3
Ohjataan rakentamista vähäpäästöisiä energiantuotantomuotoja hyödyntäviin sekä energiatehokkaisiin ratkaisuihin	<p>Aurinkopaneelien asennus on pääosin vapautettu toimenpideluvasta.</p> <p>Omakotitalojen yksittäiset maalämpökaivot ovat pääosin vapautettu lupamaksusta. Vuonna 2023 myönnettiin 25 kpl erillisiä maalämpölupia.</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	<p>Maalämpökaivojen osittainen poraaminen (ns. vinoporaus) kunnan maalle on sallittu.</p> <p>Rakennusvalvonnan yhteydessä kannustetaan ja neuvotaan kestävien energiaratkaisujen hyödyntämiseen.</p> <p>Kiertotalousneuvontaa toteutetaan purku- ja rakennuslupien yhteydessä.</p>	Rakennusvalvonta	3

Luodaan ja otetaan käyttöön ilmastokestävän kaavoituksen tarkistuslista	Tarkistuslista on luotu ja otettu käyttöön vuonna 2021. Toimenpide on valmis.	Tarkistuslista on käytössä ja ilmastovaikutukset arvioidaan kaavasuunnittelussa.	Kaavoituspalvelut	3
Selvitetään mahdollisuuksia innovatiivisten energiaratkaisujen, kuten alueellisten maalämpökaivojen tai teollisen mittaluokan hukkalämmön hyödyntämiselle	Datakeskuksen hukkalämmön talteenottohanke on valmisteilla. Toimenpide on käynnissä.	Datakeskuksen hukkalämmön hyödyntäminen asuinalueiden lämmitysratkaisuna on toteutunut.	Kunnan johto / yhdyskuntatekniikka	3

Liikennesektorin toimenpiteet

<i>SECAP-toimenpide</i>	<i>Nykytila 2023</i>	<i>Tavoite 2030</i>	<i>Vastuutaho</i>	<i>Vaikutusarvio (1-5)</i>
Täydennetään ja kehitetään keskustoja ja asemanseutuja	2023 vahvistuneet kaavat: Tallinmäki, Munkinmäki korttelit 202 ja 203, Läntinen Gesterby, Björnsinmäki, Kolabacken. Ainoastaan Kolabackenin, eli datakeskuksen, kaava keskustan ja asemanseudun ulkopuolinen. Täydennysrakennuskohteiden osuus kaikesta asemakaavoituksesta 80 %. Toimenpide on käynnissä.	90 % asuinrakentamisesta sijoitetaan hyvän saavutettavuuden alueelle (MAL 2023 – suunnitelma).	Kaavoituspalvelut	3

<p>Edistetään vähäpäästöisten autojen osuuden kasvua kehittämällä biokaasun jakeluverkostoa ja sähköautojen latausverkostoa</p>	<p>Munkinmäen asemakaava mahdollistaa biokaasun tankkausaseman rakentamisen.</p> <p>Kunnan korjatuista ja uudisrakennuksista löytyy sähköauton latausmahdollisuus Jerikon varikolta, Jokirinteen oppimiskeskukselta sekä kunnan rakentamasta Hyvinvointikeskuksesta.</p> <p>Yritysten tarjoamia yleisiä latauspisteitä on kunnan kaikissa keskuksissa viidessä kohteessa, yhteensä 17 latauspistettä.</p> <p>Latauspisteitä ja –valmiuksia tulossa uudisrakennuksiin.</p> <p>Toimenpide on valmis.</p>	<p>Kaavoitus mahdollistaa biokaasun tankkausaseman.</p> <p>Kunnan uudisrakennuksissa ja korjatuissa rakennuksissa on sähköauton latausmahdollisuus.</p> <p>Kunnan kaikissa keskuksissa on vähintään yksi yleinen latauspiste.</p>	<p>Kaavoitus- / toimitilapalvelut</p>	<p>3</p>
<p>Edistetään etätömahdollisuuksia kunnassa</p>	<p>Etätöitä voi tehdä sellaisissa työtehtävissä, joissa se on mahdollista.</p> <p>Toimenpide on valmis.</p>	<p>Etätöiden tekeminen on mahdollista niissä tehtävissä, joissa työn luonne ei vaadi läsnäoloa.</p>	<p>Kunnan johtoryhmä</p>	<p>2</p>
<p>Parannetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä</p>	<p>Jalankulku- ja pyöräteiden yhteispituus 134 km.</p> <p>Pyöräilyn kulkutapaosuus 6 % (vuoden 2018 tilasto, jota päivitetään vuonna 2024)).</p> <p>Pyöräpysäköintipaikkojen lukumäärä 980.</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	<p>Väylien pituus kasvaa 20 % -yks.</p> <p>Pyöräilyn kulkutapaosuus 12 %.</p> <p>Pyöräpysäköintipaikkojen lukumäärä 1000.</p>	<p>Kaavoitus- / kunnallistekniikkapalvelut</p>	<p>2</p>
<p>Kannustetaan lapsia ja nuoria kävelyyn ja pyöräilyyn</p>	<p>Vanhempainilloissa ja perheliikuntatapahtumissa huoltajia on kannustettu liikkumaan aktiivisesti lapsen kanssa matkat varhaiskasvatukseen. Samalla on lisätty huoltajien tietoisuutta arkiliikunnan merkityksestä lapsen kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle sekä koko perheen hyvinvoinnille.</p> <p>2023: Tulos on parantunut 11 % vuoden 2022 nykytilan arvioinnin tuloksista.</p> <p>Kouluissa on keskimäärin 3 liikuntatempausta vuosittain.</p> <p>Toimenpide on käynnissä.</p>	<p>Liikkumishankkeet ovat arkinen osa varhaiskasvatuksen toimintaa.</p> <p>Kouluissa on keskimäärin 4 liikuntatempausta vuosittain.</p>	<p>Opetus / varhaiskasvatus</p>	<p>2</p>

Uudet asumisen alueet ja työpaikka-alueet pyritään sijoittamaan hyvän joukkoliikenteen palvelutason alueille	Asukasmäärä kestävän liikkumisen vyöhykkeellä 29 637 (MAL2019 rajausta) tai 21 739 (MAL2023 rajausta). Toimenpide on käynnissä.	Asukasmäärä kestävän liikkumisen vyöhykkeellä 39 092 (MAL2019 rajausta) tai 31 435 (MAL2023 rajausta).	Kaavoituspalvelut	3
Kasvatetaan joukkoliikenteen osuutta kulkutapajakaumassa	Joukkoliikenteen kulkutapaosuus 11 % (2018). Uusi tieto tulee vuonna 2024. Toimenpide on käynnissä.	Joukkoliikenteen kulkutapaosuus 16 %.	Kaavoitus / -liikennejärjestelmäpalvelut	2
Edistetään linja-autoliikenteen sähköistymistä	Sopimus uusittiin 2023. Kirkkonummen uuden liikennöintisopimuksen myötä liikenteeseen tuli 16/26 sähköbussia. Kilometrisuoritteesta n. 67,9 % ajetaan sähköbusseilla. Toimenpide on käynnissä.	Kirkkonummella liikennöivistä linja-autoista 85 % on sähköbusseja.	HSL / liikennejärjestelmäpalvelut	3
Kehitetään uudenlaisia kyytienjakopalveluja ja muita liikkumisen palveluja	Kirkkonummella on yksi kutsuohjattu palvelulinja. Toimenpide on käynnissä.	Kunta kannustaa uusien yksityisten liikkumispalveluiden pilotoitinta. Kirkkonummella on 3 pilottia vuoteen 2030 mennessä.	Kaavoitus / -liikennejärjestelmäpalvelut	2

<i>Kunnan ajoneuvot</i> Otetaan käyttöön vähähiilisiä ja päästöttömiä käyttövoimia kunnan ajoneuvoissa, kuljetuspalveluissa sekä työntekijöiden liikkumisessa	8 % ajoneuvo- tai kuljetuskilpailuksista on vähähiilisyyskriteeri. Toimenpide on käynnissä.	Henkilöautot (sähkö/vety) 35 %. Kuorma-autot ja linja-autot (uusiutuva diesel, maakaasu, biokaasu, vety tai sähkö) 10 %. (Huom. määritelmä ja tavoitteet perustuvat lakiin ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista).	Hankintayksikkö	2
Hankitaan yhteiskäyttöisiä kulkuvälineitä, kuten sähköautoja ja –polkupyörä kunnan henkilöstön käyttöön	Kunnassa ei ole yhteiskäyttöisiä vähäpäästöisiä ajoneuvoja. Varhaiskasvatuksessa käytössä 3 kpl 4-paikkaista + 1 kpl 8-paikkainen sähköistä muksubussia (laatikkopyörä). Toimenpide on käynnissä.	100 % kunnan yhteiskäyttöisistä ajoneuvoista on vähäpäästöisiä. Kunnalla on 20 yhteiskäyttöistä (sähköavusteista) polkupyörää.	Kunnan johto	2

Muut toimenpiteet

<i>SECAP-toimenpide</i>	<i>Nykytila 2023</i>	<i>Tavoite 2030</i>	<i>Vastuutaho</i>	<i>Vaikutusarvio (1-5)</i>
Kehitetään kestäväen kehityksen mukaista toimintaa varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa	Kunnan kaikki päiväkodit, 3 asukaspuistoa, kunnan perhepäivähoito ja kolme koulua kuuluu Vihreä lippu – ohjelmaan. Koulutettuja ympäristökasvattajia varhaiskasvatuksessa on 32 ja opetuksessa 7. Uusi ympäristökasvattajakoulutus alkoi lokakuussa 2023. Koulutuksessa mukana 11 alakoulu- ja 11 vaka-opettajaa. Kohti hiilineutraalia koulua -hanke käynnissä kunnan kaikissa peruskouluissa lukuvuoden 2023–2024. Toimenpide on käynnissä.	Ympäristö- ja ilmastokasvatuksen sertifikaatit sekä Hinku-toimenpiteet ovat pysyvä osa koulujen arkea ja toimintatapoja. 5 % opettajista ja varhaiskasvatuksen henkilöstöstä on koulutettuja ympäristökasvattajia. Kaikki koulut ovat hiilineutraaleja.	Opetus / varhaiskasvatus	2
Seurataan kunnan ilmastotyön kehitystä, toimenpiteiden toteutumista ja tuloksia sekä raportoidaan niistä säännöllisesti kuntalaisille, päättäjäille ja henkilökunnalle	Kunnan päästöt 125,9 kt CO2-ekv (2022, CO2-raportti). Hinku-kriteerien toteutumisaste n. 60 %. Ilmastotyöstä raportoidaan säännöllisesti. Toimenpide on käynnissä.	Kunnan päästöt 60,4 kt CO2-ekv. Hinku-kriteerien toteutumisaste 100 %. Ilmastotyöstä raportoidaan säännöllisesti.	Kunnan johtoryhmä / viestintä	2
Ylläpidetään ja vahvistetaan kunnan omistamien metsien hiilivarastoa	Kunnan omistamia luonnonsojelualueita yhteensä 654,72 ha, metsäala 565,42 ha. Hakkuiden osalta vain yksittäisten turvallisuutta uhkaavien puiden poistoa. Kirkkonummen puuston hiilivaranto (2019) 4880 ktCO2 Toimenpide on viivästynyt.	<i>Tavoite määritellään metsästrategian päivityksen (käynnissä 2023) mukaisesti.</i>	Kunnallistekniikkapalvelut	5